

Četrta pokrajinska skupščina Pov. UJU — Ljubljana.

(Poročilo o poteku skupščine v Krškem dne 8. in 9. julija 1924.)

Krška skupščina nam je lahko v dveh smereh za vzor, tako glede vnanjih priprav in sprejema učiteljstva s strani meščanstva, kakor tudi glede notranjega dela in vneme delegatov, s katero so se oprijeli in izvedli začrtan program. Stvar dozoreva! Idejna orientacija dobiva tudi v novi državi svojo trdno smer in temelj. Čeprav postaja naš polet precej širokopotezen, vendar je tudi siguren, ker se razvijamo normalno v etapah razvoja in se naše delo ne naslanja le na dobro orientirane posameznike, temveč na celoto in na izbrane voditelje te celote, ki so prav v Krškem dokumentirali, da prav razumevajo svoje poslanstvo.

Ni se zamaž zopet divila javnost v teh dneh naših vzornih organizacij, kajti tudi mi moramo javiti vsemu organiziranemu učiteljstvu, ki ni bilo navzoče na skupščini: da so delegati, ki ste jih odposlali na skupščino vzorno in častno izvršili svojo nalogo, tako da je bilo vodstvo organizacije ponosno na delegacijo in mu je to tudi porok, da bo ta delegacija z ostalim članstvom tudi izvedla vse letošnje smernice, ki so bile sprejete na skupščini in bo s tem poglobila našo organizacijo v tisto smer, ki ji daje najtrdnnejši in najtrajnejši temelj.

Prijazno Krško mesto je sprejelo slovensko učiteljstvo s priznanim gostoljubnostjo pod svoje strehe, meščanstvo mu je izkazovalo svojo odkritosrčno naklonjenost, v vnanji pozdrav pa so vihraje raz steh narodnemu učiteljstvu državne in narodne trobojke — praznična obleka ob prazničnih dneh! Tovarišice in tovariši Krškega in Brežiško-Sevnškega učiteljskega društva so pa sprejeli svoje tovariše tako, kot sprejema brat svojega brata, Krasni pozitivni uspehi letošnje skupščine jim bodo najboljša zahvala za njihov trud in žrtve, ki so jih doprinesli!

Priljubljeni odbor, obstoječ iz tovarišic in tovarišev: Gomilšek, Kraker, Levstik L., Levstikova V., Vanič, Vutkovič, Vutkovičeva M., Zirer in Žabkar, je vzorno uredil vse glede prehrane in prenočišč, vključno temu, da ni bila spricho primeroma malega kraja in velike udeležbe to malenkost; ni pa pozabil odbor tudi na družabni del skupščine, katerega je domači orkester nudil tudi umetniški užitek.

Seja širjega sosveta in odsekov.

Točno ob 10. uri dopoldne je otvoril tov. poverjenik, ravnatelj Luka Jelenc sejo širjega sosveta in s tem četrto pokrajinsko skupščino Pov. UJU — Ljubljana.

S tem je otvoril 29. skupščino slovenskega učiteljstva, ki jo je vodil on. Drugo leto torej konča tretji decenij, kar vodi poverjenik tov. Luka Jelenc slovensko učiteljstvo in kar je predsednik osrednje organizacije slovenskega učiteljstva.

Odkazal je došlo delo, predloge in resolucije odsekom, določil delovni po-

stopek na letošnji skupščini, odkazal od pripravljalnega odbora določene prostore za zborovanje odsekov ter na to pozval odseke na delo.

Zborovanje odsekov.

Odseki so šli vsi z vso vnemo na delo in so zborovali dopoldne od 11.—1. in popoldne od 2.—4. Referenti so bili točno na svojih mestih in dobro pripravljani za svoje referate. Delegati so se v odsekih pridno udeleževali debat in so utemeljevali predloge svojih društev. Poleg odkazanih programatičnih tem se je v odsekih zavzelo tudi stališče k posameznim samostojnim predlogom in smernicam, ki so jih stavili referenti. Gospodarski odsek je razpravljal o zadevi Suusa, o čemer so razpravljala letos vsa okrajna učiteljska društva.

Z letošnjim zborovanjem odsekov je dobil svojo sankcijo tudi novi »Poslovnik Pov. UJU — Ljubljana«, ki je bil sprejet na Bledu leta 1922., in se od leta do leta vedno bolj uveljavlja. Princip diferenciacije dela, ki je zastopan v tem poslovniku, nam je pokazal letos, da smo na pravi poti. Točno izvajanje poslovnika s strani okrajnih učiteljskih društev nas lahko dovede še do lepših uspehov.

Odseki so točno po programu razpravljali o sledečih glavnih temah:

1. Narodno - prosvetni odsek: Organizacija šolskih odrov in naših knjižnic. Referent tov. E. Tiran iz Moravč.

2. Odsek za obmejno šolstvo in neodrešeno ozemlje: Položaj obmejnega šolstva in nujni koraki za odpomoč. Referent tov. A. Hren, Studenci pri Mariboru.

3. Tiskovni odsek: Naš tisk in naše naloge za osvojitve javnega mnenja. Referent tov. Iv. Dimnik, urednik »Učiteljskega Tovariša«.

4. Gospodarski odsek: Naše gospodarske ustanove in moralna podpora s strani organizacije. Referent tov. R. Grum iz Ljubljane.

5. Kulturno - pedagoški odsek: Organizacija kulturnega gibanja našega stanu. Referent tov. Fr. Martinc iz Št. Janža pri Ptuj.

6. Odsek za naraščaj: Vzgoja našega stanovskega naraščaja za izvenučno delovanje učiteljstva. Referent tov. Andr. Škulj iz Ljubljane.

7. Obrambno - pravni odsek: Posebni disciplinarni predpisi za učiteljstvo, po čl. 170, in posebno ocenjevanje po čl. 72. uradniškega zakona. Referenta tov. H. Šumer iz Šmarji pri Jelšah in tov. A. Gnus iz Dola pri Hrastniku.

8. Stanovsko in šolsko-politični odsek: Najnujnejše smernice za poslovanje naše organizacije. Referent tov. R. Dostal, strokovni tajnik.

Odseki so vzorno pripravili vse gradivo za delegacijo, na kateri se je potem čas plodonosno izrabil za druge debate in se je obdelalo mnogo več gradiva. (Dalje prih.)

lane referate, osobito g. ravnatelju Zadrudne zveze v Celju Janko Lesničarju za strokovnjaški referat. Sokolu, pod vodstvom staroste br. dr. Kandareja, predsedniku Jug. Mat. izrekamo zahvalo za prepustitev dvorane; orkestru, pod vodstvom g. župana J. Pfeiferja za prireditve koncerta na čast skupščinarjem. Bratskemu poverjeništvu UJU Zagreb se zahvaljujemo za odposlanstvo deputacije.

Tudi vsem drugim, ki so pripomogli k lepim uspehom skupščine, a jih nismo navedli, naj velja naša zahvala.

V Ljubljani, 10. julija 1924.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana.

Rudolf Dostal, strok. tajnik. Luka Jelenc, poverjenik.

Splošne vesti.

TEŽKA IZGUBA.

Beograd, 10. julija, p. Pri ministru prosvete g. Pribičeviću se je vršila danes konferenca za likvidacijo prosvetnih oddelkov bivših pokrajinskih uprav. Zastopani so bili vsi oddelki pokr. prosv. uprav iz države. Slovenijo sta zastopala gg. dr. Svetek in dr. Janko Lokar. Komisija

ima izvršiti prenos funkcij prosvetnega oddelka na velikega župana, to je na oblastne prosvetne inspektorje.

Ena največjih pridobitev po prevratu za šolstvo je bila ločitev prosvetne uprave od politične, ali samouprava šolstva, ki smo jo dosegli. Vključno centralizaciji bi se dala ta samouprava še ohraniti in se je za to tudi naša organizacija vedno borila ter bi jo dosegla, da ni bilo ljudi, ki so v tem pogledu popolnoma samolastno postopali. Velika težava za organizacijo je bila, ker ni imela svojega osnovnošolskega zastopnika v ministru prosvete v Beogradu.

Po gorenji vesti stopa sedaj to vprašanje v zadnjo fazo. Na skupščini v Krškem smo odločno izjavili svoje stališče v tem vprašanju, v listu smo ga dosledno zastopali, a »naši« zastopniki so ostali slepi in gluhi. Opozorili smo jih, naj počakajo do šolskega zakona in oblastnih skupščin, a zaman. Mudilo se jim je razbiti najboljšo pridobitev prosvete po prevratu, bili so v tem vztrajni in dosledni.

Naš poverjenik tov. L. Jelenc je v svojem otvoritvenem govoru na letošnji delegaciji izjavil v tem vprašanju sledeče:

»V najbližji bodočnosti bomo doživeli velevažen, osodepoln prevrat v učni upravi: izvršila se bo likvidacija »Prosvetnega oddelka v Ljubljani«. Učna uprava v Sloveniji izgubi s to likvidacijo samostojnost in skupnost, ker pride pod politično upravo, v oblast političnih predstojnikov — velikih županov s šolskim referentom ob strani. Ta dva gosпода bodeta imela vso oblast nad šolstvom in učiteljstvom v svojih rokah. Učiteljstvo ne bo imelo nobene besede, nikakoršnjega zastopstva ondi, kjer se bo odločevalo o njegovih usodi.

Kvarno bo vplivala ta naredba na enotno vzgojo naše mladine; učitelji bomo zopet Kranjci in Štajerci; osodepolna lahko postane ta ureditev za našo skupno organizacijo; naravnost katastrofalne pa bodo posledice, ako pride kdaj na krmilo šolstvu in učiteljstvu sovražni režim. Žalibog, da so bili vsi naši koraki, naše resolucije, naši ukrepi, da bi odvrnili to nesrečo od šolstva, zaman. UJU poverjeništvu Ljubljana ne zadene nobena krivda, ker je storilo vse, kar je bilo sploh storiti mogoče. Vselej in povsod je delovalo z vsemi silami na to, da naj ostane šolska uprava v Sloveniji skupna za obe oblasti, neodvisna od politične oblasti, samostojna s šolnikom na čelu.

Te besede zapisujemo v knjigo zgodovine kot naš »veto«. Ne izbrisemo iz našega programa točke samouprave šolstva, t. j. ločitve šolske uprave od politične; zgodovini pa prepustimo, da bo po posledicah sodila pravilnost postopanja njih, ki so soodločevali pri ureditvi tega vprašanja.

— **Dijaštvo in društva.** Prosvetni minister Svetozar Pribičević je izdal odredbo za vse šole kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki omejuje učencem oziroma dijakom osnovnih in srednjih šol udeležbo pri nekaterih organizacijah. Učencem in dijakom ni dovoljeno vstopati niti v »Srnao«, niti v »Hanao«, niti »Orjuno«. Vstop je tudi prepovedan v teledavno društvo »Hrvatski Sokol« in v teledavno društvo »Orel«. Dijaštvu osnovnih in srednjih šol je dovoljen vstop v društva, ki so včlanjena v »Jugoslovenskem Sokolskem Savezu«.

— **V bodočem šolskem letu** bodo po odredbi prosvetnega ministra povišani honorarji učiteljem v sledečem redu: popolnoma kvalificirani redni učitelji srednjih in strokovnih šol ter oni z višjim tečajnim izpitom za srednje šole in z redno fakultetno izobrazbo, bodo prejeli za izvršene ure učnih predmetov po 50 Din. za neoblatne predmete » » po 30 Din. Ostali, ki nimajo navedene kvalifikacije, dobe za obvezne predmete po 30 Din. a za neobvezne po 25 Din. Vero učitelji, ki niso zadostili določbam § 62. zakona o srednjih šolah, se smatrajo za učitelje z nepopolno kvalifikacijo. Odredba stopi v veljavo 24. avgusta 1924.

— **Nov tednik za poljsko mladino.** Z oktobrom 1923. leta je začel izhajati v Varšavi nov tednik za poljsko mladino »Iskry«, ki naj bi vžgal v njej »velik plamen ljubezni do vsega, kar je lepega, vzvišenega in plemenitega«. Razpravljati hoče o prirodnih čudih in o človeku, ki si podjarmlja naravo, zlasti hoče vzbujati ljubezen do poljske zemlje, poljskega jezika in poljske zgodovine. S svojim trudom in s svojo krvjo so odkupili predniki jasno bodočnost, ki leži pred današnjim rodом in ki bo takšna, kakršna bo »deca in mladina — bodočnost

naroda«. List, ki ga urejuje in izdaja Wladislaw Kopezewski, prinaša lepe slike in obdeluje v prih. številkah glede zunanega sveta zlasti Japonsko, ki jo je zadela strašna potresna katastrofa, vzbujajoča zlasti sočutje svobodne Poljske, ki se dobro spominja, kako mnogo dolguje tej oddaljeni in v politiki tako vplivni deželi; zakaj versailski mir, ki zagotavlja neodvisnost Poljske, je podpisala tudi Japonska in ona je tudi omogočila povratek v domovino poljskim sirotam, ki jih je vojna furija iz Rusije in Sibirije pogнала na japonske otoke. Dr. L.

— **Če ste v zadregi, koliko imate pravzaprav plače in draginskih doklad,** kupite »Ročni katalog«, ki je pravkar izšel v Učiteljski tiskarni in stane 14 Din. Naročite ga po dopisnici!

— **g. Ravnatelj Ivan Lapajne iz Krškega** nam je poslal sledeči dopis: Pokrajinska učiteljska skupščina v Krškem je na predlog in razlaganje g. zadrudne g. ravnatelja Lesničarja pripoznala moje malenkostne zasluge na polju slovenskega posojilništva, kar mi je blagovolila sporočiti po posebni deputaciji pod vodstvom svojega šarmantnega predsednika g. L. Jelenc. Da to pozornost zelo čislam, ponujam s tem učiteljem-posojilničarjem brezplačno svojo knjigo »Jugoslovenski posojilničar in zadrugar«, ki jo dobe v Celju pri »Zadrudni zvezi« ali pri firmi Goričar in Leskošek ali pri meni. — Ivan Lapajne, šolski ravn., v pok.

— **Vse one, ki so prosili za službo** opozarjamo na notico v »Učiteljskem pravniku« glede povrnitve selitvenih stroškov. Vsi drugi pa dobe vse podatke, kako je sestaviti račun za povrnitev selitvenih in potnih stroškov v »Ročnem katalogu«, ki je pravkar izšel v »Učiteljski tiskarni« in stane 14 Din. Posebno upokojeenci, ki se izselijo iz svojega kraja, bodo potrebovali ta navodila.

— **Potrebujemo jednog učitelja glazbe** za muško Učiteljsku školu u Sibeniku. Natječaj je več raspisan u Službenom Listu naše oblasti. Svo je prilika da će biti vrlo malo natjecatelja iz Dalmacije. Stručnjaki neka podnese molbu na g. Velikog Župana, Školsko Odeljenje u Splitu i priloži istoj sve dokumente. Plata je dobra prema kvalifikama. Treba da umije poučavati: Pjevanje, violinu i glasovir. Nastup službe polovinom septembra. Ako je prvi nastup službe neka postupa po čl. 12. Zak. o činovnicima.

— **Toplice pri Zagorju ob Savi.** Vodstvo tukajšnje 8-razredne osnovne šole si je po intenzivnem, vztrajnem in smotrenem delu priborilo nov šolski prapor. Prvi datira iz leta 1860., in je bil že tako zrahljan, da je pač še samo za arhiv. Novi prapor je iz belega platna, izdelan v krasnih narodnih motivih; na eni strani je napis: Topliška šola 1860.—1924., na drugi strani se pa blesti slika slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Z zadovoljstvom konstatiramo, da je bila vsa izvršitev do najmanjše podrobnosti delo učiteljic na tej šoli. Dne 18. junija 1924 smo slavali razvitje tega prapora.

— **Učiteljice ženskih ročnih del in otroške vrtarice** dobe vse podatke o svoji plači, kdaj napredujejo in kako morajo opremiti prošnjo za povišico v »Ročnem katalogu«, ki je pravkar izšel v Učiteljski tiskarni in stane 14 Din. Naročite ga po dopisnici!

— **Ročni zemljevid 1. Pohorje, Kozjak** je izšel v založbi Učiteljskega Doma v Mariboru (risal Slavoj Dimnik), za enkrat samo v treh barvah v 100 izvodih za društvene namene, ker so na zemljevidu razvidni vsi kraji, kjer se nahajajo šole. Druga naklada izide v 8 barvah. Enak zemljevid od istega avtorja je izšel II. Slovenske gorice, Dravsko - Ptujsko polje. Opozarjamo društva na ta dva zemljevida, ki se naročata pri društvu Učiteljski Dom v Mariboru. V delu je enak zemljevid Prekmurja.

— **Poroka.** Dne 3. julija 1924 se je poročil tov. nadučitelj g. Fran Kozjak s tov. gđ. Ivanko Simončičevo, oba iz Toplic pri Zagorju ob Savi. Iskreno čestitamo!

— **Učitelji, ki morate k vojakom ali ste bili vojaki in tudi oni, ki morajo plačevati vojaško takso** imajo vse podatke, ki so potrebni za učitelja iz novega vojnege zakona, v Ročnem katalogu, ki je pravkar izšel v Učiteljski tiskarni in stane 14 Din.

— **Maturanti ljubljanskega učiteljskega leta 1883. (41-letniki).** Letošnji sestanek je v soboto 9. avgusta ob 1. uri popoldne na Primskovem.

— **Šolske voditelje opozarjamo** na zadnjo okrožnico, ki so jo prejeli predsedniki okrajnih učiteljskih društev po

Zahvala.

Ob priliki završitve IV. pokrajinske skupščine UJU poverj. Ljubljana v Krškem, ki jo štejeamo med najlepše in najbolj uspele, smatramo za prijetno dolžnost, da se zahvalimo predvsem pripravljalnemu odboru, na čelu mu tov. nadučitelj Leopold Levstik in tovarišica učiteljica gđ. Pavla Zirerjeva, ki sta vodila z veliko vnemo in požrtvovalnostjo vse priprave za prijetno in udobno bivanje skupščinarjev, nadalje zastopnikom oblasti in narodnih kulturnih organizacij: g. srezkemu poglavarju vladnemu svetniku Pavlu Svetcu, g. županu Joško Pfeiferju, g. kr. šol. nadz. notarju Završniku, načelniku Orjune gosp. dr. Drnovšku, zastopniku podr. CMD gosp. Rihardu Engelsbergerju, preds. podr. Kola jugoslov. sester gospej Rendlovi, predsedniku narodne čitalnice g. Rendlu, soustanovniku bivše »Zveze jugoslov. učit.« in zast. Sokola g. dr. Tomažu Romihu, zastopniku akad. dr. »Triglav« juristu g. Vavpetiču. Meščanstvu moramo izreči posebno priznanje na gostoljubnosti ter svečani okrasitvi mesta z zastavami ob priliki naše skupščine. Referentom izrekamo zahvalo za krasno izde-

pokrajinski skupščini v Krškem, ker je važna za nje.

— **Šolski voditelji** — naročajte svoje potrebščine pri Učiteljski tiskarni in pri Tvornici učil in šolskih potrebščin v Ljubljani.

— **Nabiralci »Zvončkovil« naročnikov** prejmejo prihodnje dni obračun za prvih 6 števil »Zvončka«. Če bi se morda v kakem slučaju kaj ne vjemalo, prosimo, da nam to nemudoma javite. — Morebitno pomoto homo takoj popravili.

— **Tovarišem abiturijentom iz l. 1904.** naznanjam, da se snidemo sredi avgusta v Ljubljani. Dneva ne moremo točno določiti radi glavne skupščine v Dubrovniku, ki bo skoro gotovo preložena za en teden nazaj. Vse podrobnosti objavimo pravočasno. — Že danes pa kliče mo: Tovarišice iz leta 1904. dobrodošle!

— **Ne potrebujete novega zakona o taksah** če si kupite »Ročni katalog«, ker je v njem vse kar potrebujete za šolo in zase glede novih taks in kolekovanja.

— **Učitelje na ekskurendnih šolah, na oddelkih za oddaljene otroke in nestalno nastavljene učiteljice ženskih ročnih del** vabim, naj predložijo tekom meseca julija t. l. izkaze o dejanskih učnih urah v zmišlu razpisa višjega šolskega sveta z dne 16. jan. 1923, št. 467. Ur. l. št. 8 s to razliko, da navedejo učne ure posebej za čas od 1. do 30. aprila 1924 in od 1. maja do 30. junija (event. za ekskurendne šole do 31. julija 1924). Izkaze je predložiti čimprej, tedaj vsaj do 15. avgusta 1924. Daje naj predložijo na posebnih izkazih učitelj na ekskurendnih šolah, in učiteljice ženskih ročnih del, ki uče izven svojega bivališča, izkaze za potnine in prehrano v zmišlu razpisa prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 7. aprila 1924, št. 4832. Ur. l. št. 31 za čas od 1. aprila do 30. junija odnošno do 31. julija 1924. Prijave naj se vlagajo na način, ki ga predpisujeta navedena razpisa. Obenem obveščam vse one prizadete učne osebe, ki še niso prejele nagrad, potnin in prehrane za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924, da jih prejmejo, kakor hitro se dovoje za to potrebni krediti. — Šef oddelka: dr. St. Beuk s. r.

Učiteljski pravnik.

— **§ Povrnitev potnih in selitvenih stroškov, če prosí kdo za razpisano mesto.** Ministrstvo prosvete je z odlokom z dne 8. julija 1924, O. br. 6636 odločilo: Po čl. 71. zak. o civilnih uradnikih ne pripada nameščencem povračilo stroškov za potovanje in selitev, če so premeščeni na lastno prošnjo. Kot premeščene ne na lastno prošnjo se smatra tudi premeščenje na podlagi natečaja ali konkurza.

— **§ Upokojeenci,** ki so udobili v zadnjem času rešenje o ureditvi penzije in uživajo še akontacijo, naj pošljejo ono rešenje (uverjenje) prosvetnemu oddelku, da se jim nakaže penzija, ker bodo sicer dobivali še naprej le akontacijo in se jim tudi razlika za nazaj ne bo nakazala, dokler oddelek ne dobi rešenja. Rešenje dobi vsakdo po nakazilu zopet nazaj.

— **§ Prošnja za akontacijo upokojenih učiteljev** naj se glasi sledeče:

Takse prosto po čl. 128. ur. zak. Ministrstvu prosvete (oddelenje za osnovnu nastavo) v Beogradu.

Podpisani prosim za nakazilo akontacije v smislu čl. 131. zakona o glav. drž. računovodstvu.

Svojo prošnjo opiram:

1. Sem stalen (nadučitelj K. J. osnovne) šole v . . . . .

2. Upokojen sem glasom odloka ministrstva prosvete z dne . . . . . O. N. br. . . . . po ukazu Njeg. Vel. kralja od dne . . . . .

3. Prosvetni oddelek za Slovenijo v Ljubljani, me je razrešil učiteljske službe z dnem . . . . . br. . . . . in mi s tem ustavil aktivitetne službene prejemke.

4. Aktivitetne prejemke sem zadnjič prejel . . . . .

5. V učiteljski službi sem bil . . . . . let.

6. Poslednja moja plača je bila mesečno: . . . . . Din in . . . . . Din draginjske doklade, poleg tega . . . . . mesečno. Skupno: . . . . . mesečnih prejemkov.

Ker nimam — razen plače — nikakih drugih dohodkov in tudi ne prihrankov, s kojimi bi se preživljal, prosim, da se mi v zmišlu čl. 152. urad. zak. nakaže akontacija takoj.

Ljubljana, ... 1924.

O p o m b a: Prošnja je takoj po prejemu odloka o upokojitvi poslati direkt-

no in brez prilog Prosvetnemu oddelku v Ljubljani.

— **§ Član 282. financ. zakona** mogu koristiti samo rez. oficiri koji su u ratu učestvovali, a koristili su ga i svi ostali, koji su penzionisani pre stupanja na snagu novog činovničkog zakona, jer je novim zakonom to pravo ostavljeno samo rez. oficirima, a ostali su ga izgubili.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— **up Odbor »Društva upok. učit. Slovenije«** je na svoji seji, katera se je vršila 6. julija t. l. dopoldne v St. Jakobski šoli, sklenil: I. da se občni zbor društva skliče na 5. avgusta 1924 ob 3. dopoldne v I. mestno šolo na Ledini; II. da naznani društenikom — zvedelo se je pri finančni delegaciji — ministrstvo je sklenilo kronsko pokojnino premeniti v dinarje, in povišati upokojencem 60% draginjske doklade. Vse to mora finančni odbor pregledati in potrditi in skupščina sprejeti. Če bo skupščina razpuščena, bo potem finančni odbor sam naredbo sprejel in kralj potrdil; III. da se sprejme v društvo 15 novih članov, ker so 3 Din letnino, 5 Din pristopnino in prispevek 2.50 Din, vkup 10.50 Din vplačali. Pošljejo se jim takoj »Sprejemnice«. Ti gg. so: Žirovnik, Trošt, Jeglič, Zavr. Lavrenčič, Pipan, Ratej, Petriček, Valenta, Sabati, Paternost, Povh, Verjak, Estova, Kalin. — Vsem gg. učiteljem naznani društvo — in jih prosí — naj čitajo »Učit. Tov.« št. 22. »Vestnik« na drugi strani. Vse informacije, govori in vprašanja izostanejo. Le na dopisnico pišite tajniku M. Brezniku, Cesta na Rožnik, vila št. 29, Ljubljana. Pogovore ni potem treba iskati — in nič vprašati. — M. B., tajnik.

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD

prostovoljni organizacijski sklad.

VII. izkaz.

Blagajniško stanje po VI. izkazu	4127.56 Din
Čeh Štefanija, Ljubljana	10.— »
Gradišar Franc, Moravče	20.— »
Učit. osn. šole v Grahovem	50.— »
Smole Josipina, Sv. Gora	25.— »
Gornjegrajsko učit. društvo	125.— »

skupaj . . . . . 4457.56 Din

Iskrena hvala! Upravnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ **GORNJEGRAJSKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 14. junija t. l. v Gornjem gradu. Po pozdravu konstatuje predsednik z zadovoljstvom, da je navzočih 85% članov. Tov. Brandstetterjevi, ki je odšla v Ribnico na Pohorju, želi tam mnogo zadovoljstva. V pokoj je stopila naša zvesta članica Gizela Dominkuš in tov. Jos. Terčak. Ta tovariš zasluzi naše polno priznanje in pohvalo, ker je stal več let kot predsednik našega društva uspešno v bran viharju in burji, ki se je takrat z vso silo zaletaval v društvo. Predsednik mu želi, da zdrav in čil učaka še mnogo srečnih let. Tov. Leksetu častita na dobro prestalem izpitu.

— **Po odobrenju zapisnika** prečita predsednik došle dopise.

— **Za stanovski naraščaj** je plačal danes vsak član 2.5 Din, za rezervni sklad pa 5 Din.

— **Podaval je tov. Zemljčič** o duševni svobodi. Nato se je razvil razgovor o šolskih knjigah. Odkar ni več uradnih zborovanj, ni več enotnosti v nabavi učnih knjig; nimamo pa tudi primernih čitank za nižje organizovane šole. Sklenilo se je naročati knjige, ki jih izdaja Učiteljska tiskarna.

— **Društvo se izjavi** v principu za Suus

— **Za delegata** pokrajinske skupščine se potrdita predsednik Pulko in Rainer; namestnici sta pa Iva Černe in Lucija Rainerjeva.

— **Predlogi.** Soglasno se je sprejel predlog, naj ostane šolska oblast nedeljena, in da je delovati na to, da se odpravi kolkovanje »šolskih naznanil« in »Izkazov«, ki odtujuje šolo domu.

— **Popoldne nas je na povabilo** posetil novi srezki poglavar gornjegrajski gosp. Fr. Voušek, da smo se medsebojno spoznali.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MEZIŠKO DOLINO** je zborovalo dne 24. junija t. l. v šoli na Prevaljah. Od 40 članov je bilo navzočih 27.

— **V pozdravnem nagovoru** izvaja predsednik Peter Močnik, da je pot, ki ga hođi društvo, t. j. zastopanje strogo stanovskih interesov, v sedanji dobi političnih razprtij edino pravilna. Dotakne se tudi raznih izprememb v šolski upravi, omenja pa tudi, da z uredbami uradniške pragmatike nismo zadovoljni; zapostavljeni so pri prejemkih šolski voditelji in z državnim uradniki poročene učiteljice. Za obmejno šolstvo ni nič storjenega, učiteljstvo je uvrščeno v 3. draginjski razred, vkljub temu, da je ob meji večja draginja kakor v notranjosti in tudi službovanje težavnejše.

— **Čitanju zapisnika** je sledilo poročilo o Suusu. Po daljši debati, ki je sledila referatu, je bil sprejet predlog, da bodi Suus privatna ustanova izven organizacije UJU.

— **Prečita se tudi predlog ljubljanskega učiteljskega društva** glede naobrazbe učiteljskega naraščaja. Predlog se sprejme in navzoči prispevajo predlagano vsoto za fond, ki ima pospeševati naobrazbo učiteljskih pripravnikov.

— **Glede šolske uprave in gmotnega položaja učiteljstva** so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Enodušno izjavljamo, da vidimo v sedanjem absolutističnem postopanju pri najvažnejših odločitvah v področju šolstva nevaren prejudic za ureditev šolstva po bodočem šolskem zakonu in veliko opasnost, da se pri teh odločitvah uveljavijo tudi neslužbeni vplivi. Čutimo se v svojih težko priborjenih pravicah ogroženi in protestiramo proti omejitvam odnosno ukinitvam kompetenc onih šolskih korporacij, ki so osnovane na zakonu in v katerih ima učiteljstvo svoje legitime zastopnike, v kolikor niso te omejitve in ukinitve v resnici nujne in neizogibne posledice predmetnih zakonov, ki so se uveljavile v vseh delih države in brez izjeme v vseh področjih uprave. Protestiramo zlasti, da se našim izvoljenim zastopnikom v višjem šolskem svetu jemlje vsaka možnost sodelovati pri raznih imenovanjih in ukrepih, protestiramo proti ukinjenju sej okrajnih šolskih svetov in proti vsaki nameri, še nadalje okrnjevati pravice okrajnih in krajnih šolskih svetov, ker dajemo načelno tudi najpomankljivejši inštituciji, ki omogoča sodelovanje širših krugov naroda, prednost pred birokratskim režimom in ker smo načelno proti kršenju zakona tudi tam, kjer bi na videz ustrežala šolskim interesom.

— **Pozivljamo poverjeništvu UJU,** da se z vso odločnostjo bori za to, da se ustvari do sprejetja novega šolskega zakona nek provizorij, ki bo varoval naše priborjene pravice sodelovanja v šolskih zadevah in ne bo izročil šolstva kakemu absolutističnemu režimu.

2. V krajinah Srbije, kjer se opravlja služba s stalno zvišano pozornostjo ali s posebnim naporom, ima učiteljstvo doklade na prejemkih v iznosu 25, 30 ali 35 odstotkov vseh primadležnosti. Tudi službovanje v naših krajih zahteva zaradi draginje in narodnostnih bojev posebnih naporov. UJU naj izpoljuje te ugodnosti tudi za naše kraje, posebno še radi naredbe o draginjskih dokladah, ki pospešuje s svojimi določbami pravcati beg z meje v večje centre, kjer se udobneje živi.

3. Zahtevamo, da se šolski voditelji na primeren način, t. j. v relaciji, ki je veljala po starem zakonu med funkcijsko doklado in ostalo plačo, gmotno odškodujejo za trud in odgovornost, ki sta združena s šolskim vodstvom.

4. Zahtevamo — in sicer kot nekaj po sebi umevnega — da se izplačujejo okrajnim šolskim nadzornikom za službena potovanja potnine in izmeri, kakor velja to v obče za državne uradnike in se čudimo, da se jih je spričo njih izredno važne, odgovorne in težavne funkcije sploh moglo v tem pogledu zapostavljati.

5. Zahtevamo izenačenje prejemkov omoženih učiteljic z neomoženimi.

6. Skrajno nehumano je, da morajo po dolgih letih zvestega službovanja učitelji, ki stopajo v pokoj, čakati več mesecev na pokojnino brez vseh sredstev. Zahtevamo, da se jim obenem z upokojitvijo nakažejo prejemki v obliki akontacije.

7. Zahtevamo takojšnje izplačilo že zdavnaj zapadle razlike med starimi in novimi prejemki, ki nam gre po pragmatiki.

— **Pri slučajnostih** se sprejmeta predloga, da se pozovejo šolske oblasti, da se otvorijo za učitelje zopet kmetijski tečaji in da se dovoli carine prost uvoz onih učil, ki se pri nas ne izdelujejo.

— **Končno se predsednik** poslovi v pri srčnih besedah od enega najzvestejših naših članov in obiskovalcev naših zborovanj od tov. Franca Rateja. Šol. vodje na Holmcu, ki je glasom časniških poročil upokojen. Želimo mu, preživeti še mnogo let srečno v pokoju, želi pa tudi, da bi ostal ipak v naprej naš zvest član.

Književnost in umetnost.

— **Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam.** Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Novo knjige in druge publikacije.

— **kpl Dva sveta.** E. Bekefov. Pripovetka iz života prvih vremena krščanskih, sa 18 slika. Sa rusko prevod M. R. Majstorovic. Založba: Slovenska knjižara M. J. Stefanovič in drug. Beograd — Poenkareova ul. 36. Cena 30 Din.

— **kpl Iz dni trpljenja,** mladinski spisi od Andreja Rapeta. VIII. zvezek. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena trdo vezani knjigi 15 Din.

— **kpl Fr. Erjavec: Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne.** Splošna knjižnica št. 27. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 80 strani. Cena broš. Din 12, vez. Din 17.

— **kpl A. Sič: Kmečke hiše na Gorenjskem in njih oprava.** I. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, 1924. Dvoje izdaj: na finem papirju in na kartonu. Delo je izšlo v dveh izdajah. Navadna izdaja na finem papirju stane 90 Din, luksusna na finem kartonu v lepenkastih mapi pa 140 Din.

— **kpl Povest o svatbi kralja Jana,** knjiga za male in velike otroke. V češčini spisal V. Řiha. Prevedel Karel Přibil. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 16 Din.

Ocene.

— **k Dva sveta.** E. Bekefov je sam napisal uvod svojemu delu, ki ga je naslovil na roditelje in vzgojitelje v katerem navaja nekaj podatkov o postanku pripovedke »Dva sveta.« Pripovedka »Dva sveta« je izdelana po istem delu, s katerim je izdelala pisateljica Evg. Tur svoje znamenito delo »Katakomb.« Delo je religiozne vsebine in nam opisuje mučeništvo prvih kristjanov, ki ga pojasnjuje tudi s slikami. Temelj pripovedi je ideja ljubezni, enakosti in resnice. Delo nekako izpopolnjuje ali dopolnjuje vsebinsko »Quo vadis?«, od Sienkiewicia in Ajvanko, od V. Skota. »Dva sveta« je prevedena v razne jezike in je v ruščini doživela že šesto izdanje. Ljubiteljem zgodovinsko religioznega čtiva priporočamo.

— **k Povest o svatbi kralja Jana,** knjiga za male in velike otroke. V češčini spisal V. Řiha. Prevedel Karel Přibil. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 16. Din.

— **Povestice** so kratke in mične, kakor jih pač otroci najraje čitajo. Primeroma drobna knjiga jih obsega štirinajst. Že naslovi govore o njih vsebini: Kako so se sešli gostje v gorski krčmi. — Kovačeva pripovedka. — Povest matere kova-

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreči ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK : z mlinčkom« je kavj tako potreben, kakor začimba juhi. —